

Історія

УДК 327(73:4-6ЄС)

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.20643134>

**Особливості політики президента США Д. Трампа щодо країн ЄС під час
першої та другої адміністрацій**

Віталій Разіцький,

кандидат історичних наук, доцент

Державний торговельно-економічний університет

<https://orcid.org/0000-0002-0311-8317>

Прийнято: 18.05.2026 | Опубліковано: 30.05.2026

***Анотація.** У статті досліджено особливості політики президента США Дональда Трампа щодо країн Європейського Союзу під час першої та другої адміністрацій. Актуальність теми зумовлена тим, що трансатлантичні відносини, які після Другої світової війни формувалися на основі спільних демократичних цінностей, взаємної довіри, економічної взаємозалежності та безпекового партнерства, у період президентства Д. Трампа зазнали помітної трансформації. У центрі уваги перебуває перехід від традиційної моделі союзництва до більш прагматичного, конкурентного й нерідко конфронтаційного формату взаємодії між Вашингтоном і Брюсселем. Метою статті є комплексний аналіз політики Д. Трампа щодо ЄС у контексті реалізації доктрини «America First», а також визначення її впливу на рівень довіри, характер політичного діалогу та перспективи трансатлантичної співпраці. Методологічну основу дослідження*

становлять принципи історизму, системності та об'єктивності. Використано історико-порівняльний, проблемно-хронологічний, системний методи, а також метод політичного аналізу. У статті показано, що перша адміністрація Д. Трампа стала для ЄС періодом політичного шоку, спричиненого критикою НАТО, тарифним тиском, підтримкою Brexit, скепсисом щодо багатосторонніх інституцій та виходом США з важливих міжнародних угод. Друга адміністрація не лише продовжила цей курс, а й поглибила його, посиливши недовіру між союзниками та поставивши під сумнів сталість попередньої моделі партнерства. Особливу увагу приділено людському виміру цих процесів, адже криза трансатлантичної довіри впливає не лише на дипломатію, а й на безпеку суспільств, економічну стабільність і відчуття передбачуваності міжнародного порядку. Обґрунтовано, що політика Д. Трампа сприяла переходу від ціннісного союзництва до прагматичного партнерства з ознаками конкуренції, у якому питання довіри стало не менш важливим, ніж економічна або військова вигода.

Ключові слова: США, Європейський Союз, Дональд Трамп, трансатлантичні відносини, «America First», НАТО, зовнішня політика, міжнародна безпека, торговельна політика, стратегічна довіра.

Specific features of U.S. President D. Trump's policy toward the EU countries during his first and second administrations

Vitalii Razitskyi,

PhD in History, Associate Professor,
State University of Trade and Economics,
<https://orcid.org/0000-0002-0311-8317>

Abstract. *The article examines the specific features of U.S. President Donald Trump's policy toward the countries of the European Union during his first and second administrations. The relevance of the topic is determined by the fact that transatlantic relations, which after the Second World War developed on the basis of shared democratic values, mutual trust, economic interdependence, and security partnership, underwent a significant transformation during D. Trump's presidency. The article focuses on the shift from the traditional model of alliance-based cooperation toward a more pragmatic, competitive, and often confrontational format of interaction between Washington and Brussels.*

The purpose of the article is to provide a comprehensive analysis of D. Trump's policy toward the EU in the context of the implementation of the "America First" doctrine, as well as to determine its impact on the level of trust, the nature of political dialogue, and the prospects for transatlantic cooperation. The methodological framework of the study is based on the principles of historicism and objectivity. The research employs the historical-comparative, problem-chronological, and systemic methods, as well as the method of political analysis.

The article demonstrates that Trump's first administration became a period of political shock for the European Union, caused by criticism of NATO, tariff pressure, support for Brexit, skepticism toward multilateral institutions, and the withdrawal of the United States from important international agreements. His second administration not only continued this course but also deepened it, thereby increasing mistrust among allies and calling into question the sustainability of the previous model of partnership.

Particular attention is paid to the human dimension of these processes, since the crisis of transatlantic trust affects not only diplomacy but also the security of societies, economic stability, and the sense of predictability in the international order. The article substantiates that D. Trump's policy contributed to the transition from a value-based alliance to a pragmatic partnership marked by elements of

competition, in which the issue of trust became no less important than economic or military advantage.

Keywords: *United States, European Union, Donald Trump, transatlantic relations, «America First», NATO, foreign policy, international security, trade policy, strategic trust.*

Постановка проблеми. Актуальність теми дослідження зумовлена тим, що політика Д. Трампа щодо країн ЄС виявила глибші процеси трансформації трансатлантичного партнерства. Йдеться не лише про персональний стиль одного американського президента, а про зміну самого підходу США до союзницьких відносин, ролі багатосторонньої дипломатії та значення спільних цінностей у зовнішній політиці. Особливо показовим є порівняння першої та другої адміністрацій Д. Трампа. Якщо перший термін його перебування в Білому домі можна розглядати як період політичного шоку та випробування для Європейського Союзу, то друга адміністрація засвідчила поглиблення раніше окреслених тенденцій і перехід до більш жорсткої, прагматичної та конфронтаційної моделі взаємодії.

Аналіз останніх досліджень і публікацій свідчить, що проблематика трансатлантичних відносин у період президентства Д. Трампа перебуває в центрі уваги як українських, так і зарубіжних науковців. Так, І. Веселовський [1] пролив у своїй праці пролив світло на історичні основи трансатлантичної співпраці. Водночас праці W. Goldstain [9] і B. Cash [5] дають змогу побачити, що ще після завершення холодної війни в американському політичному середовищі з'являлися побоювання щодо посилення ЄС як економічного й політичного конкурента США.

Для зіставлення різних підходів американських адміністрацій важливою є стаття Б. Обама «Renewing American Leadership» [2], у якій обґрунтовано ідею оновлення американського лідерства через партнерство,

багатосторонність і співпрацю із союзниками У свою чергу особливості першої адміністрації Д. Трампа розкрито у працях А. Dimitrova [6], Р. van Hooft [14], F. Pothier [15] та J. Sperling [16]. У цих дослідженнях підкреслено, що критика НАТО, вимоги збільшення оборонних витрат, тарифний тиск і скепсис щодо міжнародних організацій стали серйозним випробуванням для трансатлантичної єдності. Водночас ці автори дають підстави стверджувати, що перша каденція Д. Трампа хоча й завдала відчутної шкоди довірі між США та ЄС, однак ще не призвела до остаточного руйнування партнерства.

Для аналізу другої адміністрації Д. Трампа особливо цінними є праці С. Belin [3], S. Everts [8], S. Lehne [12] та R. Linden [13]. У них показано, що політика Trump 2.0 стала більш системною, жорсткою і менш передбачуваною для Європи. Дослідники наголошують на переході до відносин із низьким рівнем довіри, у яких ЄС дедалі частіше сприймає США не лише як союзника, а й як складного партнера, здатного діяти всупереч європейським інтересам.

Окремий блок джерел стосується торговельної політики. Матеріали Європейської комісії, Європейського парламенту та публікація N. Wallace [20] дають змогу простежити, як тарифи на сталь, алюміній, автомобілі та інші європейські товари стали інструментом тиску Вашингтону на Брюссель. Ці джерела підтверджують, що економічна сфера за Д. Трампа перетворилася на один із головних майданчиків конфлікту між США та ЄС.

Разом із тим у науковому дискурсі потребує подальшого осмислення саме порівняльний аспект політики першої та другої адміністрацій Д. Трампа щодо Європейського Союзу. Недостатньо дослідженим залишається питання про те, чи була перша каденція Д. Трампа тимчасовим відхиленням від традиційної американської зовнішньої політики, чи вона стала початком глибшої структурної зміни у ставленні США до Європи. Не менш важливим є з'ясування того, як друга адміністрація Д. Трампа трансформувала вже наявні тенденції - від критики союзників і тиску в межах НАТО до посилення

торговельних обмежень, зниження рівня політичної довіри та формування в Європі відчуття стратегічної невизначеності.

Метою статті є комплексний аналіз особливостей політики президента США Дональда Трампа щодо країн Європейського Союзу під час першої та другої адміністрацій, а також визначення її впливу на характер, зміст і перспективи трансатлантичного партнерства.

Досягнення поставленої мети наукового дослідження передбачає вирішення низки завдань, серед яких аналіз історичних передумов формування трансатлантичних відносин, з'ясування змісту зовнішньополітичної доктрини «America First» та визначення її впливу на політику США щодо ЄС. При цьому особлива увага приділяється порівнянню першої та другої адміністрацій Д. Трампа, насамперед у контексті торговельної політики, ставлення до НАТО, скепсису щодо багатосторонніх інституцій, підтримки Brexit, виходу США з міжнародних угод та загального зниження рівня стратегічної довіри між союзниками. Такий підхід дозволяє простежити, чи була політика Д. Трампа тимчасовим відхиленням від традиційної трансатлантичної моделі, чи свідчила про глибшу трансформацію американського бачення союзництва.

Виклад основного матеріалу дослідження. Відносини між США і «старим світом» пройшли тривалий шлях розвитку. Остаточні контури трансатлантичної співпраці сформувалися після завершення Другої світової війни. В основі цих відносин лежить ліберальний інституційний порядок, який ґрунтується на спільних цінностях, взаємній довірі та співпраці. При цьому слід зауважити, що оцінка і ставлення Вашингтону до ЄС зазнавало певної трансформації в різні історичні періоди. Так, у період холодної війни американці активно підтримували європейські інтеграційні процеси, адже це сприяло посиленню Західного блоку у глобальному протистоянні радянській загрозі. Проте після розпаду Радянського Союзу зник основний суперник

США на міжнародній арені і тому в Америці почали перегляд ставлення до ідеї європейської єдності. Зокрема, на початку 1990-х рр. під час завершального етапу формування Європейського Союзу окремі політики та аналітики США заговорили про ЄС як нового конкурента на міжнародному ринку фінансів, товарів та послуг. [9] Це занепокоєння навіть дещо посилилося на тлі запровадження в Європейському Союзі єдиної валюти та створення єдиної урядової організації. Окремі аналітики у той час почали називати ЄС «антиамериканським союзом», який несе в собі загрозу вільній торгівлі та функціонуванню НАТО. [5, с. 316-317] Однак такі думки не були панівними в США і лунали на тлі поглиблення всебічної трансатлантичної співпраці. Зокрема у 1990 р. була підписана Трансатлантична декларація [18], яка у 1995 р. знайшла своє логічне продовження в «Новому трансатлантичному порядку» [17]. Документи передбачали розширення європейської інтеграції на схід, встановлення безпекової співпраці з РФ та Україною, що відповідало інтересам як Вашингтону, так і Брюсселю. Таким чином, попри наявність економічної конкуренції, певних розбіжностей з приводу питань співпраці у різні періоди США та ЄС залишалися стратегічними союзниками і постійно зміцнювали це всебічне співробітництво. Навіть взаємні скарги Вашингтону і Брюсселю в СОТ у 2004 р. з приводу субсидування авіапромисловості глобально не змогли зруйнувати трансатлантичну єдність.

На тлі багаторічної американсько-європейської співпраці прихід до влади в США адміністрації президента Д. Трампа у 2017 р. став «шоковою терапією» для ЄС. Усталені ліберальні норми і традиції двосторонніх відносин між Вашингтоном і Брюсселем були значною мірою знівельовані Білим Домом. Адміністрація Д. Трампа представила розуміння зовнішньої політики як низки угод з односторонньою вигодою. При цьому Європейському Союзу відводилася роль слабкої сторони, яка повинна нести економічні втрати у співпраці зі США. Таким чином ЄС дедалі частіше розглядався Вашингтоном

не як стратегічний союзник, а як контрагент у перемовинах щодо економічних угод. [13, с. 444-445]

Президент США Д. Трамп змусив європейських лідерів шукати шляхи для порозуміння з Білим Домом. Багаторічні союзні відносини між країнами давалися взнаки. Попри наявність низки розбіжностей у різних сферах співпраці між Вашингтоном і Брюсселем залишалося більше спільного, ніж відмінного. Тому поразка Д. Трампа на виборах і прихід до влади в США адміністрації Дж. Байдена стало справжнім полегшенням для лідерів ЄС. Відносини по обидва боки Атлантики почали швидко відновлюватися. Але вже на наступних президентських виборах в США перемогу знову здобув Д. Трамп, який не тільки продовжив свою попередню політику щодо Європи, але й по багатьох напрямках поглибив її. Таким чином від «напруженого партнерства» з ЄС при першій адміністрації Д. Трамп перейшов до «відносин із низьким рівнем довіри» при другому терміні його перебування в Білому Домі. [8]

Варто зазначити, що обидві адміністрації Д. Трампа мають як спільні, так і відмінні риси. До спільних рис слід насамперед віднести доктрину «America First», яку можна розглядати як гостру реакцію на значний багаторічний дисбаланс у торгівлі США з іншими країнами (в тому числі з ЄС) на користь іноземних економік. Американці вирішили переглянути міжнародні угоди з метою скорочення торговельного дефіциту. Це завдало удару по міжнародному ліберальному порядку та основам трансатлантичної співпраці. Відтепер Білий Дім почав шукати короткострокові вигоди у відносинах з Європою. Відхід від ціннісної демократії до прагматичного торгу став характерною рисою діяльності двох адміністрацій Д. Трампа.

Важливим напрямом діяльності Д. Трампа під час обох його каденцій на посаді президента США є тиск на НАТО та пошук економічної вигоди з вирішення безпекових питань в Європі. Американці почали справедливо

вимагати від європейських країн членів Північноатлантичного альянсу збільшити видатки на оборону до 2% ВВП. У такому випадку США потрібно менше витратити своїх коштів на забезпечення безпеки Європи. [16, с. 511] Однак оборона НАТО зав'язана значною мірою на американській зброї та військових технологіях. Тому збільшення оборонних витрат Європою означає отримання додаткових прибутків компаніями промислово-оборонного комплексу США. А отже, це відповідає принципам загальної стратегії дій Д. Трампа «America First».

Реалізація вищезгаданої стратегії національної безпеки США здійснення всебічного тиску на окремі країни з метою отримання односторонньої вигоди. Будучи гегемоном на міжнародній арені, Вашингтон може без надмірних зусиль впливати на прийняття рішень урядами багатьох країн світу. Однак у випадку з Європою така стратегія не завжди дає бажаний ефект, оскільки по більшості питань американській адміністрації приходится мати справу здебільшого з Європейським Союзом, а не з окремими національними урядами. Саме тому ще однією характерною рисою політики Д. Трампа в період його двох каденцій на посаді президента США є скептицизм щодо багатосторонності на міжнародній арені. Білий Дім піддає критиці діяльність міжнародних організацій, віддаючи перевагу двостороннім переговорам з національними урядами. У цьому контексті заслуговує на увагу той факт, що у вище згаданій Стратегії національної безпеки США від 2017 р. «Європейський Союз як політична організація не згадується жодного разу. Зустрічається лише одна згадка в якості торговельного партнера разом з Великою Британією. Схожим чином Д. Трамп використовує назву ЄС у своїх щорічних посланнях до нації, що в черговий раз підтверджує його негативне ставлення до ідеї об'єднаної Європи» [1]. Також варто згадати активну підтримку Д. Трампом Brexit, що відповідає подальшій загальній стратегії дій США на міжнародній арені.

Попри наявність загальних закономірностей політики президента США Д. Трампа щодо країн ЄС слід також звернути увагу на відмінні риси його першої та другої адміністрацій. Період першої каденції Д. Трампа на посаді президента можна розглядати як шоківий період трансатлантичних відносин. Незважаючи на численні злети та падіння в минулому через питання, пов'язані з міжнародною безпекою, торговельними суперечками та дипломатичною напруженістю, ці трансатлантичні відносини, засновані на цінностях, виявилися стійкими до криз. Однак ця стійкість була серйозно випробувана підходом президента Д. Трампа до зовнішньої політики «America First». Цей підхід робить акцент на досягненні національних інтересів США як кінцевої мети незалежно від міжнародних норм і політичних традицій, тим самим радикально пориваючи з більш інклюзивним баченням Барака Обами щодо «оновлення американського лідерства» у «багатопартнерському світі» [2].

Не менш вражаючим для країн ЄС була зміна риторики Білого Дому при першій адміністрації Д. Трампа щодо НАТО. Президент Трамп у своїй критиці НАТО пішов далі, ніж будь-хто з його попередників. Він не лише назвав альянс «застарілим» під час президентської кампанії в США, але й після приходу на посаду продемонстрував свою готовність обумовити зобов'язання США щодо взаємної оборони, зазначене у статті 5, фінансовими зобов'язаннями європейських країн перед Вашингтоном. [15] Хоча питання справедливого розподілу тягара між США та їхніми європейськими союзниками таке ж старе, як і сам Альянс, жоден інший президент США до Трампа не зайшов так далеко, щоб погрожувати виведенням американських військ з Європи, якщо союзники не платитимуть більше за американський захист. [6] Разом з тим слід відзначити, що Вашингтон так і не наважився в той час вийти з НАТО чи хоча б відкликати свої війська з Європи.

Заслуговує на увагу тарифна політика президента Д. Трампа щодо ЄС, яка переросла у справжню торговельну війну. Так, у 2018 р. США запровадили

додаткове мито на європейську сталь та алюміній. Ці тарифи охопили експорт ЄС близько на 6,4 млрд євро. У 2020 р. Вашингтон впровадив мита також на похідні продукти зі європейської сталі та алюмінію, які додатково охопили експорт ЄС на суму близько 40 млрд. євро. [7] У відповідь Брюссель вжив також заходів для протидії агресивній поведінці адміністрації Д. Трампа у двосторонній торгівлі, що в результаті мало негативні наслідки для економіки обох торговельних партнерів. При цьому слід зауважити, що США діяли вибірково у тарифній політиці і не поширювали додаткові мита на всі чи більшість товарів країн ЄС, що було характерною рисою першої каденції президента Д. Трампа.

Більш рішучими були дії адміністрації Д. Трампа щодо участі США у міжнародних організаціях. Зокрема мова йде про Паризьку кліматичну угоду (2017 р.) та ядерну угоду з Іраном (2018 р), в яких учасниками були також країни ЄС. Так, після невдалої спроби виторгувати більш вигідні умови в рамках кліматичних домовленостей американці прийняли несподіване для європейських партнерів рішення вийти з угоди, аргументуючи це захистом національних інтересів. [11] Однак більш несподіваним кроком Д. Трампа був вихід з ядерної угоди з Іраном. Аргументи на користь такого рішення звучали не переконливо і тому не отримали підтримки в Європі. Таким чином почала яскраво вимальовуватися криза в американсько-європейських відносинах, яка свідчила також про підрив багатосторонньої дипломатії і викликала зростання напруженості у світі.

Отже, не зважаючи на різку критику європейський союзників зі сторони першої адміністрації Д. Трампа, різкі кроки у двосторонній співпраці з ЄС та на міжнародній арені європейські лідери витримали цей удар по багаторічних відносинах. Вони намагалися зрозуміти поведінку американського президента та прилаштуватися до нових умов. Це був безпрецедентний випадок у відносинах «нового і старого світу», який, однак, не позначився остаточним

розривом трансатлантичної співпраці. У жовтні 2018 року журнал *Foreign Affairs* оприлюднив результати опитування [10], проведеного серед широкого кола експертів у галузі трансатлантичних відносин щодо впливу президентства Трампа на трансатлантичні відносини. Хоча більшість респондентів погодилися, що трансатлантичним відносинам завдано серйозної шкоди, особливо в плані безпеки та торгівлі, але не всі вони визначили її як «непоправну». Ця шкода, на думку експертів, була завдана необережною та деструктивною риторикою Трампа, а також його односторонніми та суперечливими діями, пов'язаними, зокрема, з НАТО, виходом США з ядерної угоди з Іраном та Паризькою кліматичною угодою, а також імпорними тарифами Трампа на сталь та алюміній.

Друга адміністрація президента Д. Трампа, яка почала свою роботу в січні 2025 р., хоча й продовжила свою традиційну політику щодо країн ЄС, однак при цьому були внесені певні корективи у сфері її практичної реалізації. У цьому контексті варто насамперед згадати тарифну політику США щодо європейських союзників. Якщо під час першої адміністрації Д. Трамп ввів вибірково тарифи на європейську сталь, алюміній і похідні від них товари, то під час другої своєї каденції він запровадив базові тарифи 10-20% на європейські товари, а також секторальні обмеження. [19] Таким чином Вашингтон вдався до прямого тиску на Брюссель з метою добитися односторонньої вигоди від співпраці.

Ескалація торговельної політики США щодо ЄС викликала інституційну кризу довіри європейських союзників до Вашингтону. Якщо під час першої адміністрації Д. Трампа лідери ЄС намагалися пристосуватися до нових умов співпраці, то починаючи з другої його каденції на посаді президента «старий світ» більше не плекає надії на можливість повернення до традиційних трансатлантичних відносин. Особливо руйнівними були перші 100 днів другої адміністрації Д. Трампа. Це проявилось як у риторичі, так і в політиці,

створюючи враження, що США націлилися на власних союзників. [8] У цьому контексті варто згадати виступ віце-президента США Дж. Д. Венса на Мюнхенській конференції з безпеки у лютому 2025 р., який був рівнозначним оголошенням ідеологічної війни. Він звинуватив європейські країни у зневазі до голосів опозиції та придушенні свободи слова і наполягав на тому, що найбільшою загрозою для Європи є не Росія чи Китай, а відступ Європи від деяких її найфундаментальніших цінностей. [12] Таким чином непередбачуваність Д. Трампа, підірвана довіра між країнами по обидва боки Атлантики змусили європейців сприймати США як ворожого гравця. У свою чергу Білий Дім почав ставитися до ЄС як до економічного конкурента і політичного контрагента, а не союзника, що яскраво вказує на якісну трансформацію політики Сполучених Штатів щодо Брюсселя.

Під час другої адміністрації загострилася риторика президента Д. Трампа щодо ЄС як політичної організації. Якщо раніше він намагався взагалі не згадувати Європейський Союз у політичному контексті, то тепер очільник Білого Дому описав ЄС як глобалістську організацію, яка прагне «підвести» США, користуючись американським захистом. [20] Крім того, Д. Трамп висунув претензії на анексію Гренландії, яка є територією держави-члена ЄС (Данії) та союзника НАТО. Дійшло навіть до погроз застосування воєнної сили, якщо Данія не погодиться на запропоновану угоду по цій території. Обережні дипломатичні дії глав європейських держав переконали президента США відмовитися від деяких із цих крайнощів. Він зокрема дещо змінив свою риторику щодо НАТО, заявивши, що альянс «не є плагіатом». Щоправда це трапилося після того, як союзники зобов'язалися витратити 5% ВВП на оборону. Проте елементи ворожості до Європи, вбудовані в ідеологічні програми, продовжують формувати зовнішню політику США та їхній підхід до Європи. [3] Зокрема, адміністрація Трампа різко скоротила свою підтримку України, що безпосередньо впливає на безпеку ЄС. Дипломатична діяльність

США щодо припинення конфлікту, як правило, сприяла інтересам агресора над інтересами Києва. Європейським лідерам іноді вдавалося модифікувати пропозиції США, але пізніше вони стикалися з черговою незбалансованою ініціативою.

Заслуговує на увагу авантюра Д. Трампа в Ірані, яка вплинула на відносини США і ЄС. Вашингтон вимагав від іранського керівництва згорнути ядерну програму та віддати збагачений уран. Тегеран відмовився піти на поступки по цих питаннях, внаслідок чого американсько-ізраїльські війська завдали ракетно-бомбових ударів по іранській території спочатку восени 2025 р., а потім весною 2026 р. При цьому важко не погодитися з тими дослідниками, які стверджують, що «незаконна війна президента Трампа проти Ірану, розпочата у співпраці з Ізраїлем, активно підриває глобальну безпеку, підвищує довгострокову небезпеку розповсюдження ядерної зброї та ризикує втягнути Сполучені Штати в черговий небезпечний та затяжний конфлікт» [4]. На цьому тлі Вашингтон потребував у європейських союзників приєднатися до каральної акції проти іранського керівництва. Лідери європейських країн не підтримали США, внаслідок чого Д. Трамп став погрожувати виведенням американських військ з Європи. З одного боку, європейські уряди не почувалися комфортно через раптову військову ескалацію з боку США. З іншого боку, вони все ще потребують сили США для гарантування безпеки та залишаються солідарними з Вашингтоном у справі запобігання отримання Іраном ядерної зброї. При таких непростих обставинах керівництво Великої Британії, Франції та Німеччини прийняло рішення продовжувати зусилля щодо підтримки дипломатичних каналів з Іраном навіть після того, як військові дії США ускладнили ці переговори. Таким чином, військова авантюра Д. Трампа в Ірані не поклала край співпраці між США та ЄС, але зробила її менш продуктивною. Замість спільної розробки довгострокової політики щодо Ірану, Європа дедалі частіше змушена шукати

шляхи захисту своїх інтересів після того, як Вашингтон почав діяти на міжнародній арені. Однак найважливішим наслідком іранської політики Д. Трампа стала ерозія трансатлантичної довіри. ЄС розцінив вихід США з ядерних домовленостей з Тегераном як одностороннє скасування багатосторонньої угоди, схваленої в рамках ООН, тоді як Вашингтон вважав подальшу підтримку угоди Європою недостатньо жорсткою щодо Ірану.

Висновки. Отже, трансформація трансатлантичних відносин у період президентства Д. Трампа має системний і багатовимірний характер. Вона не зводиться лише до окремих політичних рішень чи епізодичних криз, а відображає глибшу еволюцію підходів США до союзницьких відносин у цілому. Зокрема, відхід від усталених принципів ліберального інституціоналізму та багатосторонності до прагматичної політики з намірами отримання односторонньої вигоди в межах доктрини «America First» призвів до зниження рівня стратегічної довіри між США та Європейським Союзом.

Під час першої каденції на посаді президента Д. Трамп лише визначив загальні контури відносин зі «старим світом», які включали тиск на союзників, скептицизм до глобальних інституцій, критику НАТО, несприйняття ЄС як політичного утворення, пріоритет національних інтересів та відмову від багатьох багаторічних традицій трансатлантичної співпраці. У цьому контексті Європейський Союз виглядає як об'єкт і водночас жертва такого кардинального розвороту Вашингтону у зовнішній політиці. Під час другої адміністрації Д. Трамп не тільки продовжив свою попередню політику щодо ЄС, але й поглибив її у багатьох аспектах. Внаслідок цього можна спостерігати перехід від критики європейських союзників до конкретних дій і відкритої конфронтації в окремих сферах взаємовідносин. Спостерігається еволюція трансатлантичної співпраці від партнерства до конкурентного співіснування та панування недовіри по обидва боки Атлантики. Отже, друга адміністрація Д. Трампа не змінила напрям політики, а посилила її, перетворивши

трансатлантичні відносини з ціннісного союзу на прагматичне й конкурентне партнерство. Як справедливо зазначив Томас Райт, «Трамп не був ні справжнім ізоляціоністом, а ні інтернаціоналістом. Його краще охарактеризувати як імперіаліста 19-го століття» [14, с. 24].

Отже, подальший розвиток відносин між США та ЄС значною мірою буде залежати від здатності сторін відновити баланс між національними інтересами та спільними цінностями. Важливим завданням є повернення до практик довгострокового стратегічного планування, зміцнення багатосторонніх механізмів і відновлення довіри як ключового ресурсу міжнародного співробітництва.

Список використаних джерел

1. Веселовський І. А. Відносини США – Європейський Союз: тенденції та варіанти у середньостроковій перспективі. Національний інститут стратегічних досліджень. URL: <https://cutt.ly/ItNUmX3w>
2. Barack O. Renewing American Leadership. / *Foreign Affairs*. July/August 2007. P 1-7
3. Belin C. MAGA goes global: Trump's plan for Europe / European Council on Foreign Relations. 7 May 2025. URL: <https://cutt.ly/ItNUQcqn>
4. Blatt J. Trump's War Against Iran Raises Nuclear Risks / Union of Concerned Scientists. Mar 2, 2026. URL: <https://cutt.ly/mtNUQJhx>
5. Cash B. European Integration: Dangers for the United States / *Chicago Journal of International Law*: Vol. 1: No. 2. 2000. P 316-317
6. Dimitrova A. The State of the Transatlantic Relationship in the Trump Era / Robert Shuman Foundation. The research and Studies Centre on Europe. 3 February 2020. URL: <https://cutt.ly/etNUDoka>
7. EU countermeasures on US steel and aluminium tariffs explained / European Commission. URL: <https://cutt.ly/ZtNUDkNl>

8. Everts Steven, Spatafora Giuseppe, Ekman Alice. Low trust: navigating transatlantic relations under Trump 2.0 / European Union Institute for Strategic Studies. 15 October 2025. URL: <https://cutt.ly/otNUDJ85>
9. Goldstain W. Europe after Maastricht / *Foreign Affairs*. December 1, 1992. URL: <https://cutt.ly/9tNUD0NL>
10. Has the Transatlantic Alliance Been Irreparably Damaged? / *Foreign Affairs*. October 16, 2018. URL: <https://cutt.ly/9tNUFQw6>
11. Paris Agreement: United States withdrawal / European Parliament. June 2017. URL: <https://cutt.ly/wtNUFxXx>
12. Lehne Stefan. What Can the EU Do About Trump 2.0? / Carnegie Endowment for International Peace. Feb 12, 2026. URL: <https://cutt.ly/UtNUFIgd>
13. Linden H. Ronald. Trump and Europe: a transactional transformation / Global Public Policy and Governance. December 1, 2025. Volume 5. P. 444-445
14. Paul van Hooft. Transatlantic relations after four years of Trumpism: a postmortem / *Atlantisch Perspectief*. Vol. 45, No. 1, 2021. P. 23-27
15. Pothier F., Vershbow A. NATO and Trump / The Atlantic Council. May 23, 2017. URL: <https://cutt.ly/ItNUFNfh>
16. Sperling James, Webber Mark. Trump's foreign policy and NATO: Exit and voice / *Review of International Studies*. Cambridge University Press: Volume 45, Issue 3, July 2019. P. 511 (P. 511 – 526)
17. The New Transatlantic Agenda. 1995 / European Parliament. URL: chrome-extension://efaidnbnmnnibpcajpcglclefindmkaj/https://www.europarl.europa.eu/cmldata/210469/New-Transatlantic-Agenda_EN.pdf
18. Transatlantic Declaration on EC-US Relations, 1990 / US Mission to the European Union. URL: <https://useu.usmission.gov/history/>
19. US tariffs: economic, financial and monetary repercussions / European Parliament. July 2025. URL: chrome-extension://efaidnbnmnnibpcajpcglclefindmkaj/https://www.europarl.europa.eu/cmldata/210469/New-Transatlantic-Agenda_EN.pdf

extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2025/764382/ECTI_IDA%282025%29764382_EN.pdf

20. Wallace Nicholas. EU was formed to 'screw' US, Trump says in promising tariffs on cars / Euractive. Feb 26, 2025. URL: <https://www.euractiv.com/news/eu-was-formed-to-screw-us-trump-says-in-promising-tariffs-on-cars/>